СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 107. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 9. мая, 1928. VOL. XXXVI. No. 107. Jersey City, N. J., Wednesday, May 9, 1928. THREE CENTS.

THE LIBRARY OF THE MAY 11 1928 UNIVERSITY OF ILLINOIS

ПРЕЗИДІЯЛЬНІ КАНДИДАТИ ХВАЛЯТЬСЯ ВИБОРЧИМИ ВИДАТКАМИ

КОЖДИЙ ПОКАЗУЄ, ЯК МАЛО ВИДАВ.

ВАШИНГТОН, 7. мая. — Згідно з недавною ухвалою сенату, щоби кождий кандидат на уряд президента Злучених Держав подавав сенатовому комітетови спис своїх видатків, претенденти до номінації з великих американських партій починають уже предкладати сьому комітетови звіти зі своїх видатків.

Одинокий сенатор Кертис показав, що він видав суму 11,680 долярів на те, щоби переперти свою номінацію з рамени републиканської партії. Всі другі кандидати, — а звіт предложило вісьмох, — подають богато менчі видатки, а декотрі, як сенатор Бора, заявляють, що досі вони не видали на агітацію ні одного цента.

Лишень Смит і Гувер покищо не предложили своїх видатків.

РОЗПРАВА ПРОТИ ЖІНКИ ЗА НАДУЖИТТЯ В УРЯДОВАННЮ.

ПАНІ НЕП ЗІЗНАЄ В СВОЇЙ СПРАВІ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 7. мая. — Підчас нинішної сесії суду проти пані Неп, що була колись секретаркою стейту, а нині стає на суд обжалована за надужиття підчас урядовання, зізнавала сама обжалована.

Зізнаючи під присягою, обжалована закинула брехню своїй пасербиці, що зізнавала кілька днів тому теж під присягою. Пані Неп каже, що її пасербиця була занята підчас стейтової переписи населення та побирала пенсії зовсім правильно. Обжалована, однак, признала, що вона сама підписувала чеки на виплату для пасербиці.

ЗАТОПЛЕННЄ 18 МОРЯКІВ У НЮЙОРСЬКОМУ ПОРТІ.

32 ЛЮДИЙ ВРАТОВАНО.

НЮ ЙОРК, 7. мая. — „Нейвсінк", портовий тяговий корабель департаменту війни, зударився нині коло 4. години рано з тяговим кораблем „Свинберном", стячим на якорі проти Клифтона, на Стетен Айленді, в долішній частині нюйорського порту, та затонув.

Затонув він так скоро, що з пів сотки моряків вирятувалося 32, а 18 пропало. Сі пропавші моряки працювали всі під поверхнею води та певно потонули.

ЗНОВА СКАНДАЛ З ПОГРАНИЧНОЮ СТРІЛЯНИНОЮ.

БОФАЛО, 7. мая. — Погранична сторожа хотіла задержати автомобіль, яким їхав Джейкоб Гансон, секретар місцевого відділу запомогової організації „Елків", а коли сей не задержав авта, стрілила до нього та покалічила його смертельно. Куля перейшла йому через очи та розбила йому череп. Він лежить у шпиталі, вижидаючи смерти.

У місті з того приводу страшне обурення. Горожани уряджують віча з протестами проти поведінки пограничної сторожі та домагаються карного слідства проти двох жовнірів, що завинили в тій стрілянині. У місті збирають жертви на покриття коштів процесу проти виновників. До Вашингтону висилається делегація для протесту перед урядом.

ІНТЕРВЕНЦІЯ В НІКАРАГВІ.

МАНАГВА, 7. мая. — Американська головна кватира маринарів доносить, що американські маринарі мали чотири битви з Сандіністами.

Битва за кождим разом розігравалася в околиці копалень. Американські летуни кидали бомби на Сандіністів та заставляли їх покидати позиції.

ПРОТЕСТАНТСЬКІ ЦЕРКВИ ПРО МАЙНЕРСЬКИЙ СТРАЙК.

НЮ ЙОРК, 7. мая. — Федеральна Рада Церков, що обєднує всі протестантські церкви Злучених Держав, видала публичну заяву в справі майнерського страйку.

В сій заяві Рада складає всю вину за майнерський страйк на обі сторони сього страйку. Мовляв, і властителі й робітники винуваті в тому, що вони ставлять справу дуже завзято. Рада радить робітникам і підприємцям заховуватися умірковано.

Рада признає рівночасно, що вугольний промисел не находиться у доброму стані, що копалень є за богато, що робітників є тут більше, як треба. Рівночасно осуджує вона заховання поліції, вживаної до охорони копалень.

БОРОТЬБА НА КОНВЕНЦІЇ КРАВЕЦЬКОЇ ЮНІЇ.

БОСТОН, 7. мая. — Нині почалася тут 19. Конвенція кравецької юнії жіночої одежі, званої Інтернешенел Лейдіс Гарменг Воркерс Юніон.

На сю конвенцію приїхало коло сотки делегатів з радикальних відділів у Ню Йорку й Шікаго, що прозвали авантурами на конвенції. Більшість до авантури не допустила, заборонивши делегатам з лівого крила вступ на конвенцію.

Викинені делегати заявили, що вони вважають се постановлення більшости безправним та будуть вести проти нього правні кроки.

АМАНУЛЯ І ФУАД В ОЧАХ ЄГИПТУ.

КАЇРО, 6. мая. — В єгипетських націоналістичних колах обговорюють тепер те величаве принятте, якого дізнав в Лондоні афганістанський монарх Аманулля. Порівнуючи те принятте з тим, якого дізнав недавно тому в Лондоні єгипетський король Фуад, націоналісти приходять до переконання, що Лондон витав Аманулля як незалежного монарха, а Фуада як свого підданого. А прецінь Афганістан представляє для Англії те саме значіння, що і Єгипет. Бо Єгипет держить Суеський канал в своїй контролі, а Афганістан є входовою брамою до Індії.

ХЛІБ ДЛЯ СІЛЬСЬКОЇ БІДНОТИ.

В кінці лютого Економічна Нарада ухвалила видати через споживчу кооперацію 7,670,000 пудів збіжжя для постачання сільської бідноти. З цієї кількости на безпроцентове кредитування біднацьких господарств намічалося використати 1,2000.000 пудів, на пільгове постачання (по собівартости 1,200,000 пудів, на решту для звичайного продажу селянам.

Нині Економічна Нарада ухвалила внести зміни до цього розподілу, а саме: збільшити кількість збіжжя для кредитної допомоги біднацьким господарствам до 2,000,000 пудів коштом відповідного зменшення частини, що її намічалося для продажу на звичайних умовах. Це дасть змогу повніше забезпечити хлібом бідноту.

Наркомторгові і Вукоспілці запропоновано вжити заходів, щоб кредитування на придбання продовольчого зерна поширювалося не тільки на членів-пайовників кооперації, але й на всі инші біднацькі господарства.

ЗНАЙДЕНО ЦІННІ ІСТОРИЧНІ ДОКУМЕНТИ.

Протягом останнього часу окружна Архівна Управа знайшла по ріжних місцях чимало дуже цінних історичних документів, що їх вже вважали за погублені. Приміром знайшли справи та протоколи Центральної Ради за час її перебування в Житомирі, багато ріжних паперів, що належали Петлюрі та Поршові. Знайшли справи гетьманського міністерства торговлі й промисловости, матеріяли колишньої галицької армії, то-що. Усі ці матеріяли взято на огляд і їх переховується забезпечено.

НОВИЙ ЧАСОПИС.

Як відомо, холмський орган Сельробу „Наше Життя" забрав поліційним способом бувший посол Васильчук, котрий тепер перейшов відкрито на удержання польського уряду. Довший час Сельроб не міг видавати другого органу, бо поліція не позволяла. Щойно тепер почав виходити новий орган Сельробу „Нове Життя".

ВПОРЯДКУВАННЯ ЗАПОВІДНИКА „МОГИЛА ШЕВЧЕНКА".

Головполітосвіта й Шевченківський комітет почали підготовчі роботи щодо впорядкування державного заповідника „Могила Шевченка". Уже складено кошторис на збудування готелю при заповіднику. Будівельні роботи заберуть 50.000 карб. Будівництво готелю незабаром розпочнуть. Загалом заповідник цього року буде значно впорядкований. При готелі буде улаштований клюб, їдальня, демонстрація кіно-фільмів, тощо. Нині складається спеціяльний екскурс-провідник до „Могили Шевченка", який має вийти з друку до 1. травня.

РАДЯНСЬКА ТЕАТРАЛЬНА ЦЕНЗУРА.

Письменник Теодор Драйзнер вернувшись із подорожі по СРСР, подає такі факти про тамошню театральну цензуру. Майже у всіх містах Радянського Союзу заборонені песи Шекспіра „Гамлет" і „Макбет", низка пес Шілера, Ібсена, Стріндберга, такі песи Чехова, як „Вишневий сад" і „Три сестри", песи Гавптмана, Судермана та Шова. Про песи Ібсена та Стріндберга сказано, що „вони за грубі"; Шекспір виводить забагато королів, князів, аристократів, а за мало робітників. Песи Гавптмана і Чехова надто сумні; іронія Шова вдаряє за гостро в ідеї комунізму. У „Розбійниках" Шілера доданий прольог і епільог з революційно-комуністичною тенденцією. Також усі твори, що звеличують релігійне почування і кохання — знехтовані.

ДИТЯЧІ ЕКСКУРСІЇ НА „МОГИЛУ ШЕВЧЕНКА"

Управління установами соцвиху провадять підготовчі роботи щодо організації влітку екскурсій учнів трудових шкіл на „Могилу Шевченка". Екскурсії провадитимуться за таким порядком: Київ-Канів, „Могила Шевченка" й Дніпрельстан. Екскурсіями керуватимуть спеціяльні особи, що провадитимуть серед екскурсантів відповідну засувальну роботу.

СТРАШНА НУЖДА СЕРЕД ГУЦУЛІВ.

По страшній повені, що навістила Гуцульщину, до щенту зруйновані Гуцули пішли шукати заробітків. 80 Гуцулів з Яблониці і Конятина стали на роботу у баківських лісах. Там їх визискували гірше як негрів, так, що робітники покинули все й хотіли вертати домів. Доведені до розпуки, витолоднілі, обірвані спродали все із себе, всі свої сокири й пили і вислали до міністерства праці делегацію, щоби воно зарадило їхньому лихові. Замісць помочі міністерство веліло шупасом відставити нуждарів до хати.

Ось так дбає польський уряд за бідне населення!

ЗРАЗКОВИЙ МОРСЬКИЙ МУЗЕЙ.

Президія одеського Райкомводу ухвалила організувати в Одесі зразковий морський музей, що буде другим у Союзі після Ленінградського. В цьому музеї будуть зібрані всі історичні матеріяли, звязані з революційним рухом чорноморських моряків. До організації музею притягається відомих професорів та фахівців.

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ВЧЕНОГО В НІМЕЧЧИНІ.

Німецьке наукове географічне товариство в Берліні, що займає поміж аналогічними товариствами одно з найвизначніших місць, святкує цього року сторічний ювилей свого існування. З цієї нагоди має товариство відзначити кількох визначних географів цілого світу. Так товариство відзначило і надіслало запрошення українському географові проф. Степанові Рудницькому, директорові Науково-Дослідчого Інституту географії та картографії в Харкові взяти участь у ювилеї, що відбудеться в травні цього року.

ЮВИЛЕЙ АКАДЕМИКА СТУДИНСЬКОГО.

З нагоди 60-літних роковин від дня уродження і 35 роковин наукової праці академика К. Студинського завязався у Львові комітет, зложений з членів Наук. Т-ва ім. Шевченка, для видання пропамятної ювилейної збірки. До співпраці в цьому збірнику запрошено також учених з Радянської України.

ПО ВИБОРАХ У ПОЛЬЩІ.

Переповнені на час виборів польські тюрми поволі звільняються. Виходять з них українські виборці, мужі довіря партій, кандидати на послів і нововибрані посли. Вносяться тисячами рекурси, проти проти нечуваних досі практик, які мали місце підчас виборів, але ніхто не вірить в успішність цеї акції. А є це одиноке средство демонстрації проти небувалого терору й знущання над українським народом. Але вже й на цю акцію розпочала нагінку польська жандармерія.

Українська преса з огляду на цензуру дуже обережно пише про всі ті лайдацтва, які перенес на собі український виборець зі сторони теперішнього польського уряду. Натомісць опозиційна преса кпить собі з побіди „одинки" на „східних кресах" Польщі. Впрочім патріотично настроєний „Дзєннік Людови" так і пише: „При таких виборах, при яких арештується і примушується голодувати навіть пілсудчика — при такій системі правління на українських, польських і білоруських землях нішо дивного, що польські діячі-пілсудчики виборюють „побіду" та здобувають „довіря" українських та білоруських хлопів.

„Каштанка" марш. Пілсудського сміялась з такої „побіди" польськости".

КИТАЙ ПРОСИТЬ ЛІГУ НАЦІЙ О ІНТЕРВЕНЦІЮ

ХОДИТЬ О РОЗСЛІДЖЕННЯ, ХТО ЗАВИНИВ КРОВОПРОЛИТТЯ В ТСІНАН: ЯПОНЦІ ЧИ КИТАЙЦІ?

ШАНГАЙ, 7. мая. — Націоналістичний уряд звернувся до Ліги Націй з проханням вислати делегацію, котра розслідила би останні кріваві події в місті Тсінан, столиці провінції Шантунг, де прийшло до завзятих боїв між жовнірами націоналістичної армії а японською залогою. Обі сторони звалюють вину за ті події одна на другу. А Японія висилає чимраз більше війска до провінції Шантунг, що викликує велике негодовання серед китайського населення в цілім Китаю. Може прийти до нової протичужинецької кампанії, на якій Японії готові найбільше потерпіти. Того і побоюється японський уряд, тому і вислав 8,000 жовнірів на поміч залозі в Тсінан, а решта допомоги в дорозі. Велика частина японської преси заявляється проти такої висилки японських війск до Китаю, а загал держиться холоднокровно, не привязуючи до цеї події надто великої ваги. А тимчасом знатоки тамошніх відносин твердять, що з інциденту в Тсінан може розгорітися нова велика війна.

ЄГИПЕТ ДЕПОРТУЄ КОМУНІСТІВ.

КАЇРО, 7. мая. — Поліційні власти арештували тут 21 Італійців і Греків, обжалованих о ширення комуністичної пропаганди. Разом з ними забрали тайну друкарню, в якій друковано комуністичні брошурки і відозви.

Єгипетський уряд дав наказ відставити арештованих в їх рідні сторони.

БРИТАНІЯ ПРОГАНЯЄ КАРОЛЯ.

НЕ ХОЧЕ ТЕРПІТИ, ЩОБИ АНГЛІЯ БУЛА МІСЦЕМ ЗАГОВОРУ ДЛЯ ЗАХВАТУ РУМУНСЬКОГО ПРЕСТОЛА.

ЛОНДОН, 8. мая. — До першої години в ночі ожидав британський урядовець Кароля, бувшого румунського престолонаслідника, котрий бавився в місті. Тому, що було так пізно і не знати було, коли Кароль верне, рішився він передати йому аж рано бажання уряду опустити негайно англійську територію. Та журналісти знали вже про те зарядження і віднайшли, що цего домагається англійський уряд від нього тому, що не хоче, щоби з Англії виходив заговір проти теперішньої румунської влади. Кароль заявив, що він приїхав до Англії тільки на забаву, а не на політику. Заперечив, будьто би він мав висилати аеропланами маніфести до селян в Румунії.

Коли Кароль по власній волі не опустить до кількох днів Англії, його депортують.

5,000 СЕЛЯН ЙДЕ НА БУКАРЕШТ.

МАЛИ ЙТИ ВСІ ДЕЛЕГАТИ, АЛЕ МАНЮ БУВ ПРОТИ ЦЕГО. — МИМО ТОГО БУЛО ОХОЧИХ 40,000, АЛЕ УРЯД ПІДСТУПОМ РОЗБИВ ЇХ.

СІБЮ, Румунія, 7. мая. — Тільки 5,000 селян бере участь в поході з Альби Юлії до Букарешту. Над ними кружаються весь час воєнні літаки, а по боках їде кавалерія. Коли тільки зачали вони виявляти в який спосіб своє негодовання, літаки обкидали їх бомбами, а кавалерія посікала шаблями. Але селяне йдуть собі спокійно, тож нема потреби до різні.

В поході на столицю мали взяти участь всі делегати, але тому спротивився головний селянський лідер Маню, котрий зложив передше перед урядом обіцянку, що такого походу не буде. Через те прийшло до сильного тертя між Маню, а другим селянським лідером Мігіялчі. Мимо того яких 40,000 селян хотіло взяти участь в поході. Та до них понрисувалися агенти уряду і сказали, щоби не йшли пішки, бо зараз надійдуть поїзди. Селяне пождали, а поїзди не приходили. А тут агенти почали говорити про гарну погоду та весняну роботу в полі, а селяне як собі нагадали за роботу, так і пішли до дому.

Все таки в столиці мають страх і перед тими 5,000 селян, що йдуть на Букарешт.

ЗА ТИЖДЕНЬ ДО ПІВНІЧНОГО БІГУНА.

НОБІЛЄ В КІНГС БЕЙ. — БУДУТЬ ВІДПОЧИВАТИ І ГОЇТИ ВІДМОРОЖЕНІ РУКИ І НОГИ.

КІНГС БЕЙ, Шпіцберген, 7. мая. — Генерал Нобіле навернувся з залогою доброї біди, заки йому вдалося затягнути Італію до гангару. Через кілька годин треба було йому боротися з бурею і крутитися на місці, бо годі було злетіти на землю, а злетівши, годі було затягнути аероплян до гангару. А коли затягнули, показалося, що більшість залоги повідморожувала собі руки і ноги, таке було зимно.

Нобіле остане тут який тиждень, а потім вибереться в дорогу через північний бігун. Всі переконані, що лет вдасться, бо Італія видержала тепер добру бурю.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

„ХОРИЙ ЧОЛОВІК ЕВРОПИ" ПЕРЕД НАВОРОТОМ

Мало є тепер країв у світі, в яких відбувалисяби такі цікаві події як в Туреччині.

Кілька століть тому назад Туреччина була найбільшою імперію світа. Від кількох поколінь її називали звичайно хорим чоловіком Европи. Коли світова війна скінчилася невдачею центральних держав, з якими Туреччина була союзником, то здавалося, що прийшла смерть для хорого чоловіка Европи. Але Туреччина знова завела всі сподівання та, замісць згодитися на смерть, підняла оружа та проти переважаючих сил ворогів вдержала свою самостійність і цілість.

Сталося се завдяки енергії й підприємчивости національних лібералів з Кемаль Пашою на чолі. Утвердившися в краю, уряд Кемаля повів завзяту боротьбу проти всего, що на його думку нищило турецький народ. Наперед пішов походом проти турецького монархізму; Туреччину перемінено на републику. Впала тим самим одна з тих основ турецької держави, про яку турецькі монархісти вічно говорили як про головне жерело турецької могучости.

Кемаль Паша приложив відтак сокиру до другого пня старої Туреччини, до злуки держави з церквою. Туреччина мала свою урядову церкву, яку піддержувано з уряду, як приміром Польща піддержує католицизм, а стара Росія піддержувала московське православе. Кемаль Паша розділив державу від церкви, хоча прихильники старовини горлали, що Туреччина мусить упасти, як релігія й церква стала підупадати.

Богато других реформ перевів ще новий турецький уряд, а кожда реформа вдаряла в саме серце турецького консерватизму. На загал, Кемаль Паша мав успіх на цілій лінії. Старі керманичі держави, стара турецька шляхта та турецьке попівство серед вигідного життя за султанату, яке вони представляли за народний добробут та державну могучість, втратили всяку силу до спротиву. Нині вони дещо ворохнулися з нагоди землетрясення в Туреччині; темне турецьке попівство пробує підняти темне турецьке селянство агітацією, що, мовляв, землетрус се кара турецького Бога на безбожників у турецькому уряді, — агітація, яку подібну ширили недавно серед американських Українців українські ширителі темноти, — але ся агітація не захопила широких кругів. Темнота не має сили навіть станути в своїй обороні. Навіть якби темноті вдалося добути якусь побіду, то се може бути тільки хвилева побіда. Власне ця побіда ослаблює далі народ так, що коли відтак прийдуть другі форматори, звичайно богато радикальніші від попередних, то нарід не зможе в собі вже найти моральної сили проти них повстати.

М. КОРДУБА.

ВРАЖІННЯ З ПОЇЗДКИ ДО КИЇВА

В Квітчиній комедії „Шельменко-денщик" виведений тип Тимофія Кіндратовича Лопуцьковського, котрий кожну свою замітку починає словами: „Когда я в 32 году вояжировал из Чернигова в Воронеж". Хоча віддаль зі Львова до Київа навіть дещо менша ніж з Чернигова до Вороніжа і хоча техніка подорожування стоїть тепер значно вище ніж сто літ тому назад, всеж таки подорож зі Львова до Київа вважається тепер куди більшою сензацією ніж „вояжировка из Чернигова в Воронеж в 32 году", коли то ще треба було їздити підводами або балагулами. Таку силу мають нові, проведені після світової війни кордони, такі непереможні трудноші звязані з добуттям пашпорту і всякого рода дозволів, що від часу усталення польської влади у нас та радянської на Придніпрянщині, досі тільки пятьом українським громадянам з Галичини вдалося перебратися через граничний надзбручанський мур і власними очима заглянути, що там по тамтім боці діється.

Безпосередньою притокою до моєї незвичайної подорожі була делегація, котрою наділило мене Наукове Товариство ім. Шевченка на поминки влаштовані Історичною Секцією Укр. Академії Наук з нагоди двацятьліття смерти відомого історика Володимира Антоновича. Сі поминки відсвятковано в неділю 25-го березня.

Полишаю на боці опис подорожі туди і назад та огляд ріжних наукових установ, котрі за пять днів побуту успів оглянути у Київі, і переходжу до загальних вражінь. Кажу виразно до загальних вражінь, бо зовсім не претендую на всебічне змалювання положення, в якім тепер находиться Радянська Україна; до дослідів цього питання я не мав ні часу ані спромоги.

Початиб від українізації, чи там від московлення, бо цею справою і я сам дуже цікавився і за цим найбільше мене допитували львівські знакомі, коли вернув з подорожі. Так от скажу просто: відмосковлення є, воно само кидається у вічі, особливо тим, що бували в Наддніпрянщині за передвоєнних часів. Про це може кожний невірний Тома переконатися хочби в самім Львові. Доволі зайти на вул. Набєляка ч. 27 до радянського консуляту; там побачить він написи та орієнтаційні вказівки лише у двох мовах: українській та польській, на стінах ждальні поруч портрету Леніна портрет Шевченка, прибраний вишиваним ручником і портрет Франка. Коли я заходив там за пашпортовою візою, консуля не було (д. Кириченка відкликали, його наслідник ще не приїхав), його заступав секретар, українізований Великорос, і доволі гладко говорив з інтересантами по українськи. На першій стації за кордоном, в Шепетівці, (через Волочиська тепер не їздять, бо нема добрих получень) всі написи на залізничім двірци або в двох мовах, українській, (на першім місці) і російській, або лише в українській; над будинком, де переводять ревізію клунків, напись великими буквами: Митниця. Так само скрізь по дорозі до самого Київа. Київ на чужинця, котрий орієнтується по зверхньому виглядові, тепер мусить робити вражіння суто українського міста. Написи на урядових будинках, таблиці з новими назвами вулиць, написи на трамваях, крамничні вивіски, вивіски лікарів, техніків і т. ін. з правила українські, лише деінде попри український находиться ще й російський текст. З давних російських написів остали хіба таблички зі старими назвами вулиць, щоби приїзджі, що привикли до тих старих назв та ще не знають нових, могли орієнтуватися в місті. Розказували мені, що в Харкові істнує окрема комісія, що стежить за чистотою та поправністю української мови у написях та вивісках. В Київі такої комісії нема, тому поруч з усякими дуже вдатними назвами (прим. трамваєва стація там зветься **зупинка**) попадаються часом варваризми та вульгаризми, як: **стеклянні вироби, гамазей** (згл. магазин), на голярнях скрізь пописано: **перукар** (з рос. парикмахер), хоча в Київі, як і в нас, ніхто перук не носить.

Такий **зверхний** вигляд міста. Але мова розговірна на вулицях, в трамваях, кінах, театрах, урядах по давному російська. Тай годі було чого іншого сподіватися! Київ, як всі великі міста на території України, має населення у великій більшости неукраїнське, чуже, напливове. Перепись з 1924 р. виказує в Київі 13 пр. Українців, 49 проц. Руських, 32 проц. Жидів і 6 проц. інших. Значить, Українці становлять тут мало що більше ніж одну восьму частину населення, а й із цеї сумини чимала часть вживає по старій привичці російської мови. Тут найбільш ярка націоналістична влада булаби безсильна, бож мови не можна декретами накинути. Що протягом 250-ти літ обрусіло, не дасться через одну ніч відмосковити та українізувати. Треба підождати, поки старе, обрусіле покоління вимре; молоде, виховане в українських школах, буде вже зовсім українське. Не даром Мойсей водив своїх Жидів 40 літ по пустині; він дожидав, щоби вигинуло старе, здеморалізоване в Єгипті покоління і щойно нове, вирощене в його завіті, увійшло до обіцяної землі. Зрештою вже й тепер замітний чималий поступ в українізації маси населення. Я знаю Київ не від нині, бував там кількома наворотами у ріжні часи. Перш за все мушу зазначити, що тепер поруч російської чутно там на вулицях і публичних льокалях також і українську мову, от менш-більш у такім відношенні як у нас у Львові, чого передше зовсім не бувало. Відтак, коли ви у передвоєнній добі на вулиці або в якім публичнім льокали заговорили по українськи, на вас подивилися мов на чудака або людину з іншої планети і відповідали, коли не по російськи, то вже радше хочби й по польськи, але ніколи по українськи. Ще за часів гетьмана, коли я в цукорни заговорив до хазяйки в українській мові, почув зі сусіднього стола зовсім недвозначні глузування. Тепер, коли попитати прохожого на вулиці в українській мові, дістається відповідь здебільша в цій же самій мові, так само по крамницях, ресторанах і т. ін.; а коли й відповідають по російськи, то не замічується ніякого счудовання або неохоти, значить загал населення вже привик до української мови. А от характеристичний інцидент: в залізничім переділі сидить коло мене двох старших добродіїв, розмовляють зі собою по російськи; заговорюю до одного з них по українськи і дістаю відповідь в українській мові; незабаром другий панок звертається до мене зі запитом в українській мові; через якийсь час чую, оба добродії вже балакають між собою по українськи, значить, землячки так зрослися з російською мовою, що треба постороннього товчка, щоби їх штовхнув до своєї, рідної.

Над українізацією й теперішного старшого покоління міської маси населення йде безвпинна, послідовна робота двома широкими шляхами: через театр і кіна. Мені доводилося бути в міській опері. Ішла „Ніч проти Різдва" Римського-Корсакова. Всі містя сидячі і стоячі, бальконі, льожі були виповнені вщерть публикою. Орхестра майстерська, сценарія вдоволяюча, найвибагливіші вимоги, голоси чудові, балет у третій дії (на дворі цариці Катерини) роскішний. Я добре знаю давну віденську оперу, в котрій залюбки бував за студентських часів, і можу впевнити, що теперішна київська їй зовсім не уступає. Серед представлення прийшло мені на думку, які то дива доконує українізація! От хочби тут, в цій опері! Тему з українського побуту і вірувань Гоголь обробив у російській мові, російський композитор, директор царської опери в Петербурзі, Римський-Корсаков, достроюючи музику до сюжету, заснував її на народніх українських мельодіях. Тепер доволі було лібрето перекласти на українську мову і вийшла пречудова суто українська опера; ніхто з найтонших знатоків національної музики не підозріваврби, що це не оригінальна українська композиція. Вибирався я до драматичного театру ім. Франка, та, на жаль, в останній хвилі відкликали виставу ізза якогось там концерту. Кін у Київі куди більше, ніж у Львові. Грають ріжні заграничні кусники, але також і свої власні з національною і політичною (комуністичною) тенденцією. Пояснюючі тексти і доповнення подають лише в українській мові. Нічого казати, що обі ці інституції, театр і кіно, являються могутніми засобами українізації, призвичаюючи і привчаючи чужу і обрусілу публику до української мови.

Щоби не забирати надто багато місця, полишаю на боці величезну наукову роботу, що ведеться тепер на Радянській Україні і гуртується в Українській Академії Наук. Згадаю лишень, що УАН обєднує понад 90 наукових установ, котрі працюють дуже інтензивно, незалежно від того, чи держава дає їм трошеву підмогу, чи ні. В 1926 р. Академія оголосила друком 72 томи учених праць на майже 10.000 сторін. По подрібніші дати відсилаємо цікавих до щорічних звідомлень УАН; останнє містить огляд діяльности за 1926 р. Коротко кажучи, УАН не тільки в нічім не остає позаду за Ленінградською Всесоюзною Академією, але подекуди її перевисшає. Вона й здобула собі вже велику повагу за границею. Слід згадати, що міжнародне видання математичної енциклопедії (Memorial) стало під патронат нашої Української Академії Наук, а вслід за тим запропоновано їй взяти під свій патронат і видання міжнародньої фізичної енциклопедії. Одним словом: наука і театр стоять тепер на Радянській Україні на загальноевропейській висоті.

Коли в прирівнанні до довоєнної доби на національнім полі ми могли ствердити велике плюс, то під оглядом економічним приходиться зазначити значне погіршення. Загально нарікають на брак мешкань, упадок промислу і доріжнечу. І справді доріжня у Київі куди більша ніж у Львові. Вистане сказати, що на загал один карбованець видається там так само як у нас один золотий, хоча по офіціяльним курсі 1 карб. — 4 і пів зол. При харчах і ріжних оплатах (прим. голяреви, візникови) воно, що правда, виходить менше (обід з 3 страв у ресторані коштує 90 коп. — 4 зол., у Львові такий сам коштував би около 2 зол.), зате при мануфактурі значно більше (за пару панчіх, за які платять у Львові 9 зол., там треба заплатити 12 карб.,). Тому інтелігенція, що живе з умової праці, находиться у великій економічній тісноті. Як живуть інші круги населення, не знаю, бо з ними ближче не сходився.

А політичні відносини? Хоч як воно звучатиме парадоксально, бо саме під політичним оглядом все там пішло в шкереберть, приходиться сконстатувати, що в порівнанню до передвоєнної доби саме політичне положення громадян ще найменше змінилося. Остала цяж сама політична система надзору і настирливої, дошкульної контролі приватного життя, цяж сама самоволя уряду і брак захисту перед цею самоволею, ще більша ніж за старого режіму нетолєранція до всякої критики або хочби відмінної думки. На кілька днів перед поминками Антоновича арештовано сорок кількох визначніших українських інтелігентів, між ними кількох професорів і двох співробітників Академії. А завіщо? — ніхто не знає сказати. — („Діло").

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(103)

„Беручи на увагу попередні переговори тимчасового правительства з представниами Центр. Ради, сучасний стан української справи і остаточно вироблений спільний погляд тимчасового правительства на автономію України, і її межі, (губернії — В. К.), військовий міністер визнав можливим затвердити Український Військовий Генеральний Комітет з умовою точного зясовання його прав і обовязків, а також з тим:

„1) щоб Комітет признав для себе і для всіх українських військових організацій та військових частин обовязковим цілковите підлягання військовим властям;

„2) щоб Комітет не розпоряжався безпосередньо ніякими військовими частинами і ніякою категорією воєнно-служащих та воєнно-обовязаних Українців.;

„3) щоб дати допомогу військовому відомству в справі формування українських частин в межах, які встановлятимуться по дорученню тимчасового правительства вищою військовою владою і щоб так саме обмежувалося втручання Комітету, в обсяг порядкування військових властей в дієвій армії на Україні та по цілій Росії.

„Через те Український Військовий Генеральний Комітет може бути затверджений тільки після того, як буде подано докладний статут діяльности Комітету на вказаних вище підставах з додатком списку персонального складу його членів. Керуючий Військовим міністерством Савінков".

Генеральний Комітет, на чолі зі своїм головою одноголосно відкинув навіть всяку мову про погодження на такі умови своєї праці та вирішив й далі зберігати всю повноту своїх революційних прав. Після цього ще більше ставала перед Генер. Комітет потреба мобілізувати активніше всі сили українського воядтва, готовлячись до недалекої рішучої боротьби за права українського вояка. Для цього треба було зберігати та концентрувати свої військові сили на Україні, більш інтензивно стягувати на Україну все, що тільки можливо з поза меж її, витісняючи звідси московські війська.

Ще до цієї телеграми негайно по розстрілі Богдановців, Комітет повів інтензивніше працю саме в такому напрямкові. В той самий час Генеральний Секретар Справ Військових виясненням на зовні більш угодової військової політики мусів маскувати характер дійсної праці Генерального Комітету.

Тому, що тактику й політику, яку виявив Генеральний Секретар, було користно для доказу турботи про інтереси „всея Росії" українськими керовничими військовим рухом, розголошувати, лише вона й була відома широким масам українського воядтва. Разом з тим напрям праці Генерального Комітету мусів від часу до часу старанно маскуватись, чому він був відомий лише не багатьом відповідальним особам на місцях і зовсім невідомим для широкого українського воядтва.

Ставлячись негативно в значній своїй більшости до тактики компромісів Генерального Секретаря, воядтво почало також опозиційно настроюватись і до Генерального Комітету, вважаючи його військову політику такою-ж, як Секретаря, що одночасно був і головою Комітета. Тут можна сказати, що дійсно „хахол" сам себе перехитрив — так було в нашій військовій політиці, що зрештою вдарило нас самих.

Зростаючи та поглиблюючись, ця опозиція привела до тих настроїв перед третим військовим зїздом, що були висловлені в передовій статті „Українського Голосу" ч. 41, де між иншим говориться:

„...Не виносьте уїдливих резолюцій, бо їх уже винесено доволі!

„Не для того ви приїхали, щоб тільки вислухати нудні та повні глибокого жалю слова представників військового Генерального Комітету про те, що Росіяне не звертали уваги на їхні прохання, чи не пускали їх до телеграфного проводу.

„Не для того ви зібралися, щоб почути, що тепер піде все гаразд, що Оберучев уже подався в одставку, що Генеральний Комітет потроху признають, бо дозволили вже військовим частинам відповідати на його телеграми...

„Не розїзджайтеся, поки Військовий Генеральний Комітет не буде відповідальним перед Всеукраїнською Радою Салдатських Депутатів і **поки на чолі Комітету не стоятиме здатна людина**" (підкреслення газети — В. К.).

Така опінія склалась про діяльність Генер. Комітету та голови його, Генерального Секретаря, С. Петлюри, не дивлячись на те, що останній часто робив героїчні революційні зусилля до переведення певних конкретних справ на користь виключно українську, не рахуючись з тим, що це шкодило загально-російським інтересам.

Безпосередною причиною такої однобічної опінії були розпорядження Генерального Секретаря, в такому дусі, як для зразку навожу тут:

„...Яко Генеральний Секретар в справах військових закликаю всіх Українців, де-б вони не були, на якому фронті не воювали-б, стати в цю страшну для революції й нашого краю хвилину в обороні фронта України та революції. Закликаю вас слухати військової командної власти і піддержати її, бо військова власть порядкує й заправляє обороною нашого краю. Майте на увазі, що небезпека велика й тільки порядок та слухняність може врятувати нас від лиха. Кожен Українець повинен памятати, що де-б він не був, на якім-би фронті не воював, — скрізь він, обороняючи фронт, боронить волю України та революцію. Справа вимагає від нас усіх, щоб ми найліпше в сю хвилину піддержували порядок і накази військової влади. І коли справа вимагає, щоб якась українська частина з тилу їхала не тільки на Південно-Західний, або Румунський фронт, але й на всякий инший, то треба безумовно їхати, бо є один великий фронт оборони наших прав, нашої волі й скрізь наші брати, наші земляки вимагають від нас нашої братньої допомоги. Піддержуйте малодушних, умовляйте непевних, показуйте приклад незміни. Всіх нас зеднала любов до рідної України та бажання захистити революцію. Покажемо, що ми справжні сини України, що любимо свій рідний край і все оддамо, щоб спасти його від загину. — Генеральний Секретар по справам військовим С. Петлюра".

У другому наказі читаємо: „...Кожен Українець мусить памятати, що, де-б він не був, на який-би фронт його не післали, всюди він захищає Україну й волю. Як Генеральний Секретар Військових Справ, закликаю вас в цю грізну годину допомогти військовому начальству та підтримати його розпорядження всіма силами і засобами"...

(Далі буде).

НА СТРАЙКУЮЧИХ МАЙНЕРІВ.

КЛІВЛЕНД, О.

Тов. ім. Івана Франка, від. 334 Укр. Н. Союза, підчас місячних зборів на внесок В. Репужинського помогти страйкуючим майнерам, ухвалило з каси відділу $5.00, а члени, присутні на зборах, зложили ще $5.00. Разом $10.00, які вислано до Обєднання. Жертвували: В. Репужинський, М. Когут, І. Бриняк, Н. Ковталюк, І. Жук, Ф. Литвак, М. Ярема, Й. Запоточний, С. Качаровський по 50 цнт.; Н. Задерецький, І. Гнатків по 25 цнт.

Закликаємо і другі відділи допомогти страйкуючим майнерам.

Н. Задерецький, секр.

CHILDREN OF THE MEMBERS OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.

ASK YOUR FATHER TO INSURE YOU IN THE JUVENILE DEPARTMENT OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION. YOUR PARENTS WILL BE INSURED FOR ANY ACCIDENT TO YOU, AND YOU WILL RECEIVE THE UKRAINIAN JUVENILE MAGAZINE.

Урядовець: То страшне. Коли пишу таким пером, що скрипить, то мій шеф нарікає, що не денервує його. Колиж візьму таке перо, що пише тихо, нарікає шеф, що я нічого не роблю!

ЯК ЖИВУТЬ УЧИТЕЛІ НА РАД. УКРАЇНІ.

На хуторі.

Якось формально підходимо ми до нашого учителя, до оцінки його життя та роботи. Тимчасом учитель потрібує не цього формального підходу, а товариської допомоги і співчуття, що допомогли-б йому вийти з лабет безпорадности, зневіря, а часто й песимізму, що іноді опановують його, закинутого в глибокий куток, на далекому хуторі.

Ось лист учителя хутора Ракшівки, Волоської сільради, Дніпропетровського району, на Дніпропетровщині. В цьому листі вчитель хоче довести, що він вже не такий поганий, як про нього думають, що він хоче й може працювати на користь громади, але допомоги не дістає.

Хутір Ракшівка — з тих хуторів, що тільки означені на військових мапах — на наших мапах їх зовсім нема. Так-ось візьміть десятиверстку та шукайте по ній село Волоське, від нього в 6 кільометрах хутір Волоський, що має 50 хат, а то й менше. Школа цього хутора налічує лише 20 учнів у трох групах і має одного вчителя.

Так-ось — про цього вчителя, про його роботу, про те, як кажуть, чим він дише, а в цілому про причини його песимізму.

Дамо слово йому самому.

„...Школа у віддаленні від сільради (взагалі від центру) на 6 кільометрів. Поштово-адміністративний звязок — чисто випадковий, „халявний", а саме: від сільради я одержую пошту через десяті руки, а до сільради я сам несу після навчальної праці одинова рази на тиждень. На хуторі нема ніякого культосвітнього осередку, крім школи. У минулому році я збирав у школі людей, читав лекції, тощо, але отримав суворого наказу від Райкультвідділу припинити в школі всякі зібрання, крім чисто шкільного характеру.

— Я один тут з культурних сил. Працюю, пишу, читаю... Але хочеться живого слова, розумового руху, хочеться просто бачити когось. Іду до селян. Веду там розмови. Але-ж який би не був культурник активно сильний, ідейно вихований, проте коли він не має культурної підпори, то важко втриматися йому від впливів селянського побуту (звичайно старого побуту).

„...Школа дуже холодна, тому я свою кімнату віддав під клясу, а сам живу в кухні, в якій усього тепла 3—4 степені. Отже пишу та читаю на печі. І все-ж таки я працюю. Але головне те, що всі ці дефекти школи створюють таку атмосферу, що вони відбиваються на мойому авторитетові, виливаються помиями на мою голову.

„Інспекція, сільрада занепокоєна відсутністю учнів, ненормальними поштовими зносинами й складає всю вину на завшколою. Райкультвідділ тепр тільки надумав вивчати населення хутори й т. інш., й запитує сільраду та викликає батьків „для виявлення громадсько-педагогічної фізіономії вчителя". Але все це робиться нервово, інтригує селян, збентежує їх і мене... А потім спізнився з надсилкою відомостей про шкільний перепис — і мене зовсім звільнили"...

І він розповідає сумну історію про те, як він сім років пропрацював на селі за неможливих умов, а на восьмому році його раптом кваліфікували як нездатного вчителя, що дискредитує вчительський авторитет. У свойому листі він хоче довести цим своїм товаришам, що він ніколи їх не дискредитував та авторитету вчительського не „підривав", не зважаючи на жахливі умови праці й не зважаючи на те, що ці самі товариші з осередку ніколи не цікавились умовами праці, що в них працював оцей самий „підривник" з далекого хутора.

Не зацікавилися й винесли рішучий осуд замісць допомоги, замісць того, щоб чутливо поставитись до свого товариша, підтримати його в його праці й довести сільраді про потребу трошки більш потурбуватися про школу та вчителя далекого хутора... А скільки таких зайвих осудів виноситься вчителям одинакам по наших селах замісць того, щоб підтримувати їх в їхній роботі, замісць того, щоб не формально, а по товариському віднестись до них та до їхньої праці.

(„Народній Учитель").

Lehigh Valley Excursion

Wilkes-Barre and Scranton $3.60 Round Trip

Sunday, MAY 13th Special Train

Standard Time

Lv. Hudson Terminal 12 Midnight; Jersey City (Exchange Pl. Sta.) 12.20 A. M., Lv. Newark (Elizabeth & Meeker Aves.) 12.45 A. M. Ret. Lv. Scranton 5.40 P. M.; Wilkes-Barre 6.30 P. M.

Similar Excursion Sunday, June 24

Білети в Exchange Place або Journal Square. Телефон Інформаційного Бюра Montgomery 7000.

ЗЛУКА ДВОХ ВЕЛИКИХ БАНКІВ.

При кінці минулого місяця доверщено злуку двох великих нюйорских банкових інституцій — Bank of United States і Central Mercantile Bank and Trust Company. Обеднені банки матимуть спільно поверх $175,000,000 засобів в активах, з чого $20,000,000 становитимуть основний капітал, надвишка і нерозділені зиски. Злука була ухвалена урядами (дирекціями) обох банків і має бути апробована ще уділовцями, що зійдуться в цій справі на спільне зібрання в дні 17. травня.

Нова інституція буде відома як Бенк оф Юнайтед Стейтс (Банк Сполучених Держав) і матиме свій головний офіс під ч. 535 Пята Евня, на розі 44-ої вул., де тепер знаходяться приміщення Сентрал Меркентайл банку. Головою інституції буде Б. К. Маркус, теперішній президент Банку Спол. Держав, а С. Стенлі Мигел, що був президентом Сентрал Меркентайл займе становище голови ради директорів.

Бенк оф Юнайтед Стейтс матиме після того пятнайцять філій. Говорять також, що невдовзі ще один банк злучиться з цею великою інституцією.

107

Аптикарський помічник узяв за лікарство одного доляра і десять центів. Коли гість уже відійшов, аптикарський помічник побачив, що доляр фальшивий. Сказав це аптикареві. А цей на те:

— А чи бодай ці десять центів не є фальшиві?

— Правдиві.

— Ну, то нема чого журитися, і так маємо ще чотири центи зарібку.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ГЕМПСТЕД, Н. Й.

„Опікуни пролетаріяту".

По довгих заходах удалося нам зорганізувати свідомих Українців у товариство Січ, від. ч. 327. У. Н. Союза, та братство св. Петра, котрі зі всіх сил стараються побудувати церкву та народну школу.

У своїй народній роботі Українці, тут живучі, мали великі перешкоди зі сторони мало свідомих людий самих себе та свого походження, які легко попадали під уплив аґентів ленінізму та давалися втягати в їх організацію, не знаючи її мети. Аґенти большевизму кричали: „Робітники, єднайтеся та боріться з буржуями й капіталістами!" і наші люди не дивилися, що власне ті оборонці робітників хитрими дорогами мріють їм добути, радіби загорнути Україну під панування Москви, та що вони перетягають українських робітників в московські ряди.

Коли наші громадяни стали добачувати, куди їх ведуть аґенти большевизму, большевицькі „Щоденні Вісти" виступили проти свідомих Українців. Наша організація стала сілю в очах великих оборонців червоного багна. „Щоденні Вісти" стали нас обрізувати й кидати на нас і на нашу організацію всякого рода клевети.

Коли були скликані загальні збори членів У. Н. С. на допомогу для голодуючих братів в Галичині, усі присутні, без огляду на партії, жертвували, хто що міг. Деякі члени запитали, куда і через кого збірка буде вислана. Бесідник відповів, що гроші будуть вислані через Укр. Роб. Комітет до Львова та точно зазначив, що крім селянсько-робітничого комітету нема другого ніде.

Слідуючого дня по зборах члени товариства ч. 327. У. Н. С. з порозумінням з братством св. Михаїла стали розбирати сю заяву бесідника й побачили, що „спасителі" українського робітництва ведуть їх при помочи брехні в большевицькі сіти. Опісля відбулися другі збори на Іст Медов в справі допомоги старому краєви. Один з большевицьких опікунів нашої громади заінтересувався зборами, але настрашився полісмена, котрий був присутний на зборах, і на зборах не був. Та ей йому не перешкаджало написати допись у Вісти. Жалується тепер „опікун", що гемпстедська громада понесла страту, бо платила полісмена. Болить його за чужу кишеню, рахує, бідака, чужі гроші. Та страти громада жадної не мала. Збірка була гарна: вона виказала суму $142.00, котру вишлеться через Обеднаннє у Филаделфії. Нарікання опікунові ми добре розуміємо: опікунови не розходиться, як наші збори відбулися, кілько гроша зібрано. Йому ходить тільки за одно: куди їх вислано? Через яку організацію? Чи через московську чи через українську?

Сей опікун, п. Ф. Р., пише, яку то велику просвітну та громадську роботу він провадить. Справді, що зробили? Просвіту провадять в домі, який отворюють два рази місячно. Увійде там гість, затримається на хвилю, понюхає і вийде. Пролетарська просвіта сі сходу не гарно пахне. Слушно плаче опікун Ф. Р., що мае повно ворогів. Повинен ще додати, що всіх тих оборонців пролетаріяту є тут трох, і тоді читачі вже добре зрозуміють, чого він плаче. Ось як далеко вони зайшли. І дальше вони певно не зайдуть.

Іван Гречен.

МАЙНЕРСВИЛ, ПА.

Спростовання на спростовання.

В 78-ім ч. „Свободи" з дня 4. квітня ц. р. була поміщена п. з. „От яка у нас національна свідомість" допись про понос в Сейнт Клер, Па. В дописі переповіджено, що греко-католицький священик в Сейнт Клер говорив підчас вистави „Галичині в живих образах", що йому не подобається, що всюди на образках понаписувано Україна і український, що він не знає України, та що на запит якоїсь жінки з авдієнції про один образок він відповів, що „то ест русский народний дом", коли було виразно написано: „Український Народний Дім". — Коли такі вислови чується від священика, який був російським батюшкою, то зараз виникає підозріння, що він ще не позбувся того не-українського духа, який поширювала московська церква. Отже нема нічого дивного в тім, що проти таких висловів появляються дописи.

В 98-ім ч. „Свободи" з дня 28. квітня ц. р. члени 31. відділу Українського Народного Союза протестують проти попередної дописі і підписувателеві: „Не пхай носа до чужого проса". Кажуть вони, що допись вносить баламуту в їх громаду, що вони є Українці, що так навчає їх в церкві їх священик, що вони не вірять, щоби їх священик висловлювався, щоби йому не подобаються українські написи.

Ми-б запитали: чи всі члени 31. відділу У. Н. С. були на послідній виставі згаданих образів, коли їх священик говорив наведені слова? А друге: чи це значить „пхати ніс у чуже просо", коли пишеться проти подібних висловів ніби то українського священика? А трете: Чи це не є факт, що той священик щойно після появи дописей про його слова починає споминати Україну і пояснює людям, що він є „Русин-Українець"? А четверте: хто приготовив ту допись „Не пхай носа до чужого проса"?

Згаданому священикові можуть подобатися українські написи. Кожному з нас можуть подобатися китайські і японські написи. Але не про написи йде мова. Йде мова про те, що згаданий священик говорив.

Дуже гарно і похвально, що сейнт-клерські Українці не цураються своєї рідної назви. Але не про них йде мова. Йде мова про їх провідника. Ніхто мені і на гадку не прийшло-б писати до газет, колиб не чув слів сейнт-клерського пароха. Але коли він ті слова вимовив, то гріхом булоб промовчати таке його відношення до всего, що українське.

Цілком ясно, що не всі присутні на виставі чули ті слова. Але коли не чули, то не значить, що греко-католицький парох тих слів не говорив. Низче приводиться заприсяжене зізнання людей, які ті слова чули докладно, бо сиділи зараз перед сейнт-клерським парохом.

ЗАПРИСЯЖЕНЕ ЗІЗНАННЯ.

Ми низче підписані стверджуємо, що будучи дня 25. марта 1928 р. на виставі „Галичині в живих образках" в гали греко-католицької церкви в Сейнт Клер, Па., чули слідуюче:

Коли на виставі показувано образок Українського Народного Дому і якась жінка питала, що то є, тамошний греко-католицький парох пояснював, що „то ест русский народний дом".

В часі послідної вистави той же місцевий парох сидів зараз за нами в одній з передпослідних рядів з якимсь чоловіком і говорив, що на образках всюди понаписувано Україна і український і йому се не подобається, бо він жадної України не знає.

Sworn and subscribed to before me the 2nd day of May 1928.

John Flynn, J. P.,
Justice of the Peace.
My commission expires
1st Monday in January, 1934.
(Seal)

Leon Shimorhun,
Andrew Kozura.

Ці самі слова чув третій чоловік, який в кождім час може се ствердити.

Нема отже чого протестувати, але треба постаратися, щоби провідник української громади був дійсним і цілим Українцем.

Майнерзвілець.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

САВТПОРТ, КОНН. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 84, повідомляє, що місячні збори відбудуться дня 13. мая, в годині 5-ій пополудни в Укр. Народній Гали на вест Кінґ Гайвей в Савтпорт, Конн. Проситься всіх членів і членкинь місцевих і позамісцевих прибути на час і вирівнати свої вкладки. Буде дуже важна справа обговорена, а то: чи ми, Українці, маємо і чи хочемо взяти участь в поході в параді, дня 30 мая на Декорейшен Дей, котру устроює місто Fairfield. — Петро Дудко, секр.

ЛОРЕЙН, О. Бр. св. Андрія, від. 128, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеться дня 13. мая в гали церковній зараз по Сл. Божій. Проситься всіх членів прибути на мітінґ. А члени, котрі довгують вже другий місяць, мають прийти і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — В. Каршень, секр.

ЛІВЛЕНД, О. Уряд Тов. ім. Івана Франка, від. 334, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться дня 13. мая, в 1-ій годині пополудни, в гали Укр. Нар. Дому. Проситься усіх членів прибути на сі збори, бо будуть важні справи до полагодження. Також пригадується членам, щоби прийшли зі своїми родинами на товариську забаву в день 12. мая в 7.30 вечером до У. Н. Дому. Остерігається членів, що котрий не виповнить ухвали, заплатить 2 дол. кари. Як буде прихід з тої забави, то часть мається дати на Сиротинець при У. Н. Союзі, а часть на прапор Товариства. — В. Репужинський, голова; Ст. Качоровський, кас.; Н. Задерецький, секр. фін.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. мая, 1-ій год. пополудни, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів, котрі мали до розпродажи книжочки, щоби принесли на згадані збори, бо товариство мусить зробити обрахунок. Проситься привести з собою знакомих та вписати їх в члени. — Павло Коваль, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Надзбруччя, відділ 280, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, дня 13. мая, в годині 2-ій пополудни, в домі У. А. Горожанського Клюбу, 618 Lackawanna Ave. Проситься всіх членів прийти на сей мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодження. — В. Бутинський, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Повідомляється членів Тов. Єдність, від. 163, що мітінґ відбудеться в неділю, 13. мая, в годині 1-ій пополудни в гали Укр. Амер.-Горожан, 847 Franklin St. Проситься всіх членів прийти на мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодження. Ті члени, котрі довгують, мають вирівнати свої вкладки. — Мих. Паранич, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що мітінґ відбудеться в суботу, дня 12. мая, в гали церковній, 34 Біч ул., точно в год. 8. вечер. Кождий член зобовязаний прийти точно на час, щоби мітінґ скоро перепровадити. Єсть рівнож важна товариська справа, тож щоби всі члени були на час присутні. Хто хотівби стати в ряди разом з нами, хай прийде і впишеться до товариства і У. Н. Союза без оплати вступного. Рівнож записуйте свої діточки; котра дитина має 10 років отримає безплатно український журнал в англійській мові. — П. Волк, предс.; М. Галькевич, фін. секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, дня 13. мая, в гали парафіяльній на Блекстон ул., точно в 1-ій годині пополудни. Кождий член повинен явитися, бо є важні справи до полагодження. — К. Фірман, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Дністер", від. 361, повідомляє місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеться в суботу, дня 12. мая, в годині 8-ій вечером, в У. Н. Домі, 217-19 E. 6th St., число салі 2. Обовязком є кождого члена прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до вирішення; буде роздача тікетів на пікнік котрий має відбутися дня 3-го червня. Рівнож прохается нових аплікантів і з переступними листами, щоби прибули на мітінґ в означений час. — Михайло Олексів, рек. секр.

ПОЗІР! ПОЗІР!

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА ПРОСВІТА

— відбудеться —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

З НАГОДИ 10-ЛІТНОГО ІСТНОВАННЯ ТОВАРИСТВА

В СУБОТУ, 12. МАЯ 1928 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ ДОМІ

158-160 MERCER ST., JERSEY CITY

Початок в год. 5-ій попол.

Вступ 50 центів.

Музика під проводом Івана Кучми.

Запрошується всіх Українців і Українок до численної участи

Комітет.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

Анатоль Франс.

ВОЛОЦЮГА.

Захоплений красою літнього дня, пан Бержере сів при дорозі, на одній із тих камінів, що колись узялися з гір і тепер помало поростають чорним мохом. Бачив між мистецьки розгалуженими конарями дерев блакитне небо, цятковане білими хмариночками та чув як тяжкий смуток родиться серед замітної його задуми.

Поглянув і побачив на три кроки перед собою, по другому боці дороги, старця, що сидів на купі листя. То була дика стать, що ледви виріжнювалася від окруження. Його лице, борода і лахміття були барви каменя і листя. Старим, лискучим вістрям обшкробував кусень дерева.

— Добрий день панові, — сказав старець. — Сонце має. То добрий знак. Не буде дощу.

Бержере пізнав його. То був Пед д' Алюет, волоцюга. Слідчий суддя, Рокінкур, зовсім безправно втягнув був його в якусь справу і передержав 6 місяців у вязниці. Може бути, сподівався, що найдуться проти нього обтяжуючі обставини. Або може думав, що арештування виглядатиме оправдано, коли воно протягнеться так довго. А може лише зі злости до невинного, у відношенні до якого помилялася справедливість. Бержере спочував із покривдженим, хоч му відповів прихильно на привітні слова Педа д' Алюета:

— Добридень, приятелю. Бачу, що знаєш гарні закутини краю. Тут на побережі приємно і затишно.

Пед д' Алюет помовчав хвилинку, а потім сказав:

— Я знаю гарніші закутини. Але вони далеко. Та не треба боятися ходження. Мої ноги добрі. Але мої чоботи не добрі. Добрих не можу надягнути. Я не привик до них. Скоро друться.

Підніс ногу понад купою сухого листя і показав великий палець. Завинений у ганчірки визирав крізь діру у підошві.

Замовк і став далі шкробати тверде дерево.

Бержере знову задумався.

А по хвилі Пед д' Алюет відізвався:

— Забрали мені мій ножик.

— Хто?

Волоцюга підніс руку, звернув її в сторону міста і нічого не відповів. З трудом слідкував за своїми тяжкими думками. По хвильці сказав:

— Не віддали мені його.

Задумався, німий, не здібний висловити своїх думок, що клубилася в його замрячений душі. Ніж і люлька то був цілий його маєток на світі: Тим ножем краяв тверді скибки хліба, які давали йому в дверях селянських хат, поживу, яку його безубої щоки могли розгризти. Тим ножем обтинав кінець цигара, щоби застромити його до люльки. Тим ножем обтинав зогнилі овочі, вигрібував зі смітника це, що ще можна було їсти. Тим ножем витинав собі мандрівну палицю, а вночі натинав собі галузя з листям замісць постелі. Тим ножем стругав із дубової кори кораблики для хлопчиків з білого дерева ляленку для дівчаток. Тим ножем робив усякі штуки, від найважких до найніжніших. Усе голодний, а часом геніяльний, будував із трощі гарненькі фонтани. Вони так подобалися дітям у місті.

Бо він, що не хотів працювати, розумівся на всякім ремеслі. Як вийшов із вязниці, не міг дістати назад свого ножа. Задержали його у суді. Тож пустився в дорогу розброєний, безсилий, слабший ніж дитина. Плакав. Сльози влискувалися, не стікаючи, у його водописто-кровених очах. Але небаром знову набрав сміливости. Як вийшов за місто, найшов на милевім камені старе зістря. Тепер доробляв до нього зручно добру колодку з букового дерева.

Думка про ножик направодила його на люльку. Сказав:

— Люльки не забрали мені. І витягнув із мішечка, який мав на грудях, щось чорне і липке, щось ніби головку люльки без цибуха.

— Бідні ви, — сказав Бержере. — Не виглядаєте на страшного злочинця. Чомуж замикають вас усе в арешті?

Пед д' Алюет не вмів вести балачки. Не вмів навязати її. А хоч мав свого рода інтелігенцію, то не відразу розумів, як хтось сказав щось до нього. Не мав вправи. Бержере накреслював палицею лінії на білім спіску. Вкінці відізвався Пед д' Алюет:

— Я не роблю нічого злого. Мене замикають певно за щось іншого.

— Гадаєте, що карають вас невинно?

— Знаю людей, що роблять богато злого. Але я зашкодив би собі, колиб говорив про це.

— Пристаєте з волоцюгами і злочинцями?

— Чи схочите мене, пане, послухати? Знаєте суддю Рокінкура?

— Знаю його трохи. Строгий чоловік, правда?

— Суддя Рокінкур знає гарно говорити. Я ще ніколи не чув, щоби хтось так добре і так скоро говорив. Нема навіть часу полапати. Не знаю, чи є хто, що вмів би хоч в половині так добре говорити.

— Місяцями держав вас у вязниці, а ви не чуєте до нього гніву. Цікавий примір доброти і великодушности.

Пед д' Алюет далі виглажував колодку до ножика. В міру як праця поступала вперед, він ставався щораз веселіший. Нараз спитав:

— А знаєте Корбона?

— Хтож це той Корбон?

Тяжко було це пояснити. Пед д' Алюет зробив невиразний рух рукою, який окреслив пів овиду. Його ум занятий був тим, котрого назвав, він повторив:

— Корбон.

— Пед д' Алюет, — спитав Бержере, — кажуть, що ви цікавий волокита. Не маєте нічого, а все таки ви ще ніколи нічого не вкрали. Жиєте зі злочинцями, знаєте вбийників.

Пед д' Алюет відповів:

— Одні мають такий помисл, інші сякий. Коли мені прийде на думку зробити щось злого, я викопую яму під деревом, вкладаю в неї мій ніж і засипаю його землею. Як я був молодий, втратив я мою гордість. Мущини, жінки тай діти насміхалися з мене.

— А не нападають вас ніколи лихі думки?

— Давніше, коли я бачив самі жінки на полі, здавалося мені, що могли би бути моїми. Та це вже минуло.

— І ніколи вже не вертає?

— Часом.

— Пед д' Алюет, ви любите волю, ви вільні. Жиєте без праці, ви щасливі.

— Інші є щасливі. Не я.

— Деж ті щасливі люди?

— У сільських хатах.

Бержере встав, дав йому монету та сказав:

— Гадаєте, Пед д' Алюет, що щастя є під крівлею при огнищі. Я мав вас за мудрішого.

До аптики прийшла селянка та й каже дати собі гляуберської соли. Тому, що гляуберська сіль є двоякого роду: для людей і для звірят, аптикар питається:

— А для кого має бути сіль, для чоловіка?

— Ні.

— Для худоби?

— Ні.

— Тож для кого?

— Для пана учителя.

ВІДОЗВА

до до односельчан с. Добряни, повіт Стрий, Галичина.

Дорогі Родимці!

Кілька разів ми відносилися до Вас в справі будови нового Украінського Дому, але голос наш був голосом вопіющого в пустелі. Не вже Ви забули про своє рідне село, його хатки та садки. Ми тяжким трудом допровадили новий народний дім до укінчення і відступили товариству „Сокіл", а наша старенька хата-читальня „Просвіти" не забута Вами. Дім цей хилиться і потребує грунтовної поправи. Після грунтовного обмислювання ми рішили побудувати камінний дім, бо деревляний може коштувати дорожше. Ліси навколо нас винищені ще війною і про деревляний дім нема що і думати. Та і на камінний дім треба $3.000. злотих, а на інший матеріял ще дальших $2.000.

На це ми не можемо спромогтися, бо знищені війною, а тепер повінню, не маєм жадних фондів, щоби стареньку хату поновити.

Через те звертаємося до Вас з горячою просьбою. Поможіть нам своми жертвами, та причиніться до будови осередку української культури, читальні „Просвіти", а жертводавцям згори складаємо щиру подяку та сподіємося, що Ви відгукнетеся на наш розпучливий крик:

За виділ:

о. Іван Каратницький, Семен Зубрицький, Теодор Мацелко, Андрій Николишин, Данилко Гринь.

Дорогі браття та сестри!

Нема що добавити до того, що написали наші земляки з Добрян. Та Ви і самі знаєте, яка біда навістила наше село. Але не тільки повінь знищила наших людей: польська влада далі гнобить і єдиним ратунком буде, коли ми поможемо їм поставити свою власну хату.

Жертви слати впрост до краю або:

Miss Jezushko,
2514 Dekalb St., St.Louis, Mo.

ПОЗІР! СИРАКЮЗ, Н. Й.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОГО ГОРОЖ. КЛЮБУ

— устроюється —

БАЛЬ

В СУБОТУ, 12. МАЯ 1928 РОКУ

НА ГАЛІ W. FAYETTE і GEDDES УЛ. SYRACUSE, N. Y.

Початок в годині 7-ій вечером. Вступ 35 центів.

Отсим запрошуємо всіх Українців місцевих і позамісцевих на наш баль, де будемо мали нагоду гарно забавитись і повеселитись. За добру забаву ручить. 107

Комітет.

НЮАРК, Н. ДЖ.

УКР. РОБ. ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА повідомляє всіх шеровців, що

— відбудеться —

НАДЗВИЧАЙНИЙ МІТІНҐ

В ЧЕТВЕР, 10-го МАЯ, 1923 РОКУ в годині 7.30 вечером

В УКР. РОБ. ДОМІ,

59 Beacon Street, Newark, N. J.

Проситься всіх шеровців прийти на сей мітінґ, бо є важні справи.

106-7 **Секретар.**

Нічого не можна порівнати з дійним добрим

Пейн-Експеллером

На перший знак простуди вжийте його, доки не дійшло до вашої шкоди ...
35с і 70с в аптиках. Уважайте на торговельний знак Якор.

F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, яке відбулося на днях від 16-го до 18-го лютого 1928 р. в домі У. Н. Союза, 83 Ґренд ул., Джерзи Сіті, Н. Дж.

(10)

ЗВІТ КАСОВИЙ КОМІТЕТУ СИРОТИНЦЯ-ЗАХИСТУ У. Н. СОЮЗА,

за час від 1-го мая 1926 року, до 31-го грудня 1927 року, предложений Головному Урядови Українського Народного Союза на річнім засіданню Укр. Нар. Союза в лютім 1928 року, в Джерзи Сіті, Н. Дж.

Січень 1927.

Жертви від членів У. Н. Союза	$1.234.73	
Жертви з кас відділів У. Н. Союза	579.85	
Жертви від не-членів і поза відділами У. Н. Союза	174.80	
Разом	$1.989.38	$ 1.989.38

Лютий 1927.

Жертви від членів У. Н. Союза	$ 976.80	
Жертви з кас відділів У. Н. Союза	260.25	
Жертва від Гол. Урядника У. Н. Союза	5.00	
Процент з банку від зложених жертв	97.20	
Жертви від не-членів і поза відділами У. Н. Союза	324.90	
Разом	$1.664.15	$ 1.664.15

Март 1927.

Жертви від членів У. Н. Союза	$ 393.75	
Жертви з кас відділів У. Н. Союза	81.00	
Жертви від не-членів і поза відділами У. Н. Союза	291.80	
Разом	$ 766.55	$ 766.55

Квітень 1927.

Жертви від членів У. Н. Союза	$ 387.75	
Жертви з кас відділів У. Н. Союза	25.00	
Жертви від не-членів У. Н. С. і з підприємств	27.25	
Разом	$ 440.00	$ 440.00

Май 1927.

Жертви від членів У. Н. Союза	$ 171.65	
Жертви з кас відділів У. Н. Союза	25.00	
Жертви від не-членів У. Н. С. і підприємств	31.25	
Разом	$ 227.90	$ 227.90

Червень 1927.

Жертви від членів У. Н. Союза	$ 271.65	
Жертви з кас відділів У. Н. Союза	125.00	
Жертви від не-членів і поза відділами У. Н. Союза	70.00	
Жертва з каси У. Н. Союза з фонду запомогового	$10.000.00	
Разом	$10.466.65	$10.466.65

Липень 1927.

Жертви від членів У. Н. Союза	$ 433.90	
Жертви з кас відділів У. Н. Союза	50.00	
Жертви від не-членів і поза відділами У. Н. Союза	40.20	
Процент з банку від зложених жертв	226.93	
Разом	$ 751.03	$ 751.03

Серпень 1927.

Жертви від членів У. Н. Союза	$ 210.95	
Жертви з кас відділів У. Н. Союза	69.00	
Дрібні жертви, зібрані членами У. Н. С. до пушок	17.25	
Дохід з підприємств, уладжених відділами У. Н. С.	107.64	
Жертви від не-членів і поза відділами У. Н. Союза	16.00	
Разом	$ 420.84	$ 420.84

Вересень 1927.

Жертви від членів У. Н. Союза	$ 353.65	
Жертви з кас відділів У. Н. Союза	30.00	
Дрібні жертви, зібрані членами У. Н. С. до пушок	46.39	
Дохід з підприємств, уладжених відділами У. Н. Союза	159.20	
Дохід з підприємств і загальних збірок, уладжених відділами У. Н. Союза спільно	263.43	
Жертви від не-членів У. Н. Союза	171.10	
Разом	$1.023.77	$ 1.023.77

Жовтень 1927.

Жертви від членів У. Н. Союза	$ 449.00	
Жертви з кас відділів У. Н. Союза	85.25	
Дрібні жертви, зібрані членами У. Н. С. до пушок	19.47	
Дохід з підприємств, уладжених відділами У. Н. Союза	236.62	
Дохід з підприємств, уладжених відділами У. Н. С. спільно	420.35	
Жертви від не-членів У. Н. Союза	57.75	
Разом	$1.268.44	$ 1.268.44

Листопад 1927.

Жертви від членів У. Н. Союза	$ 639.64	
Жертви з кас відділів У. Н. Союза	272.40	
Дрібні жертви, зібрані членами У. Н. С. до пушок	150.25	
Дохід з підприємств, уладжених відділами У. Н. Союза	666.28	
Дохід з підприємств, уладжених відділами У. Н. Союза спільно	335.00	
Жертви від не-членів У. Н. Союза	53.65	
Разом	$2.117.22	$ 2.117.22

Грудень 1927.

Жертви від членів У. Н. Союза	$1.069.56	
Жертви з кас відділів У. Н. Союза	288.36	
Дрібні жертви, зібрані членами У. Н. С. до пушок	191.52	
Дохід з підприємств, уладжених відділами У. Н. Союза	230.78	
Дохід з підприємств, уладжених відділами У. Н. Союза спільно	352.00	
Жертви від не-членів і поза відділами У. Н. Союза	158.71	
Жертви з нагоди ювилею гром. Семена Ядловського	26.00	
Разом	$2.316.93	$ 2.316.93
Загальна сума жертв в 1927 році		$23.452.86

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЯ ЖЕРТВ.

Жертва з Головної Каси У. Н. Союза з фонду запомогового	$10.000.00
Жертви від членів Головного Уряду У. Н. Союза	162.00
Жертви від робітників, занятих в Гол. Канц. і в „Свободі"	55.00
Жертви від членів У. Н. Союза в роках 1926 і 1927	13.357.36
Жертви з кас відділів У. Н. Союза в роках 1926 і 1927	6.090.38
Жертви від не-членів, з хрестин, коляди і забав	1.496.66
Жертви з підприємств, уладжених поодинокими від. У. Н. Союза	1.400.52
Жертви з пушок, загальних збірок і спільних підприємств	1.795.66
Жертви з нагоди ювилею гром. Семена Ядловського	26.00
Процент з банку від вложених жертв по конець червня 1927	324.13
Усіх жертв вплинуло разом	$34.707.71
Загальна сума жертв в 1926 році	$11.254.85
Загальна сума жертв в 1927 році	$23.452.86
Разом	$34.707.71

(Дальше буде)

ЧУДАСІЯ

ЧИ ЧУЛИ ВИ, ДОБРІ ЛЮДЕ, ПРО ТАКУ ЧУДАСІЮ, ЩОБ МУЖИК КОМАРАМИ ОРАВ, ЩОБ ПОПОВА КОБИЛА ПОРОСЯТЬ НАПЛОДИЛА, ЩОБ ПОРОСЯТА ЛІТАЛИ ТА НА ДУБІ СІДАЛИ? А ТО ФАКТ!

Послухайте рекорди 5564, котру відспівали Давиденко і Барчанівна, то самі переконаєтесь.

І. Давиденко. Віра Барчанівна.

НОВІ РЕКОРДИ ОКЕЙ КОМПАНІЇ

ВІДСПІВАНІ І. ДАВИДЕНКОМ і В. БАРЧАНІВНОЮ. Всі рекорди по 75 ц.

15562 КОЗАК ВІДІЗДЖАЄ З АМЕРИКИ ДО КРАЮ.
15558 ГАЛИЧАНКА: ОЙ ПІДУ.

Рекорда, котра повинна бути в хаті кождого:

15555 СМІЛО, БРАТИ. ОЙ ЗЗА ГОРИ ЧОРНА ХМАРА.

Відспівав Хор ім. Леонтовича під проводом М. Гайворонського.

Також слідуючі рекорди Вас потішать, забавлять та розвеселять:

Д. СТЕЦЕНКО і І. ДАВИДЕНКО, дует.

15556 (Шкільне кохання
(Дуб на дуба похилився
15554 (В краю та в Америці. І. Давиденко, тенор.
(Любов. І. Давиденко, тенор.
15552 (Тай орав мужик. А. П. Рогальський, барітон.
(Який чорт мені надав. А. П. Рогальський, барітон.
15546 (Кохання. Дует: Д. Стеценко і І. Давиденко.
(Дві жінки. Гумористична пісня, І. Давиденко, тенор.
15542 (Гей, видно село. Михайло Зазуляк, барітон.
(О, Україно. Михайло Зазуляк, барітон.
15541 (Колиб мені, Господи. Марія Машир.
(Карі очи. Марія Машир.
15539 (Дует „Коли розлучаються двоє". Гліб Шандроовський і С. Тушнів.
(Дует: „Де ти бродиш", Гліб Шандровський і С. Тушнів.
15537 (Ой, не спиться, не лежиться. Михайло Зазуляк.
(Ой, гиля білі гуси. Михайло Зазуляк.
15533 (Тропак (Українська танкова пісня). Михайло Зазуляк.
(Червона Калина. (Маршева пісня Укр. Січ. Стрільців). М. Зазуляк.
15532 (Зелена рута, жовтий цвіт. Михайло Зазуляк.
(Пропала надія. Михайло Зазуляк.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ КВАРТЕТ.
Давиденко, Павловський, Ординський і Щит.

15559 (Чижик (муз. Ол. Кошиця). Присвячується проф. Олекс. Кошицю.
(Зашуміла ліщинонька (муз. Ол. Кошиця). Присв. проф. Ол. Кошицю.
15549 (Бачить Бог, бачить Творець (Коляда).
(Сива Зозуленька (муз. Лисенка).
15548 (Комар. Гумористична пісня (Аранж. П. Углицького).
(Закувала та сива зозуля (Аранж. П. Углицького).
15547 (За Тебе, Україно (Муз. Людкевича-П. Углицького).
(Гей ну, хлопці, до зброї. Козацька пісня. (Аранж. П. Углицького).
15545 (Прометей (Муз. К. Стеценка).
(Чумак (Муз. П. Углицького).
15543 (Ой лопнув обруч.
(Чуєш, брате мій.

УКРАЇНСЬКА ОРХЕСТРА ПАВЛА ЗАМУЛЕНКА.

15561 (Коло млину. Коломийка.
(В пеклі. Полька.
15560 (На вулиці дудка грає. Коломийка
(Рідні пісні. Вальц.
15557 (Ой, я козак. Коломийка
(Швидче-швидче. Полька.
15553 (Дівчино моя люба. Коломийка
(Гопак. Український танок.

СУРОВЯК І ЙОГО СЕЛЯНСЬКА ОРХЕСТРА.

15563 (Коломийка.
(На Гончарівці. Українська Полька.
15551 (Оксана. Коломийка. Орхестра „Вільна Україна".
(На риночку. Полька. Орхестра „Вільна Україна".
15550 (Чорні очи. Коломийка. Орхестра „Вільна Україна".
(В чарах кохання. Вальс. Орхестра „Вільна Україна".
15540 (Гандзя. Полька. Струнна Орхестра.
(Український танець. Струнна Орхестра.

КВАРТЕТ ПАВЛА ГУМЕНЮКА

15535 (Ой я собі козак лепкий. Козак.
(А я тое дівча люблю. Коломийка Гуцулка.
15534 (Ой чомуж ти не такий. Козак.
(Як зачую коломийку. Коломийка.

ГАРМОНІЯ.

15544 (Українська коломийка. Л. Субота.
(На зеленій траві. Полька Л. Субота.

ВИСИЛАЄМО РЕКОРДИ ДО ГАЛИЧИНИ. САМІ ОПЛАЧУЄМО ПЕРЕСИЛКУ, або на половину. Хто має богато старих рекордів, а хотівби ВИМІНЯТИ, хай пише до нас по інформації.

Маємо голки до рекордів, що грають два рази голосніше. Ціна 15 цнт.

Отворено в нас кождого дня і в НЕДІЛІ до 10. вечером. Хто приїдавть до Ню Йорку, просимо вступити до нас. В нас все повно людей в сторі, краян найдеться. 107—

За всіми рекордами, рольками і голками пишіть:

SURMA BOOK & MUSIC STORE

103 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.

(Між 6-тою і 7-мою вулицею).
Отворено від 9-тої рано до 10-тої вечером.

БАНКИТИР УМЕР

Комедія з сільського життя на три дії.
Виступає в сій штуці 14 осіб. — Ціна 35 центів.
Замовлення слати до книгарні „Свободи":

„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ЗІ СПОРТУ І ГІГІЄНИ.

БРУКЛИН, Н. Й.

Український силач Іван Залізняк побідив.

В пятницю, 4-го мая, в 8-ій год. вечер відбулися в „Бродвей Арена" змагання.

Украінець Іван Залізняк, 210 фн. ваги, виступав проти нерівної наги Американця Джека Сулівана, 265 фн. ваги і сім стіп висоти.

На перший погляд здавалося, що Залізняк буде змушений піти ще на якийсь час їсти кашу.

По 22 мінутових змаганнях Залізняк вхопив противника, який держався його плечий, і через голову тріпнув ним на долівку. Довгі ноги противника махнули високо в повітрю як вітрила, що викликало бурю сміху, а заразом оплески.

В. Ю.

ПРО ДОБРЕ І РОЗУМНЕ ІДЖЕННЯ.

Їда може бути шкідною.

Деякі вказівки розважного життя:

1. Зреформуй свій сніданок. Чому? Бо від того залежить настрій цілого дня а також і здоровля. Для сніданку треба пів години вільного часу. Поспішне снідання вже вчасним ранком псує настрій і зовнішний вигляд. Насамперед зїдж одно яблоко або помаранчу (апельсину), то добре для травлення. Від кави чоловік грубіє (товстіє); так принайменше кажуть деякі лікарі. Коли хто не всилі відзвичаїтися від кави, то хай пє її небогато, але добру.

2. Не варити все ті самі страви рік за роком, які вже варили наші батьки. Чому? Бо нерви смаку потребують також побудження (понуки). Салату, помідори, огірки можна приладжувати на найрізнійші способи. Тоді вони побуджують око і піднебіння, а не обтяжують жолудка.

3. При головнім їдженню (обіді) не пити нішо або дуже, мало.

Чому? Бо ці напитки, які ми пемо на сніданок, вистарчають у повні майже всім людям аж до обіду. Чверть літри води випити, як встаємо рано з ліжка — то досить. Ця кількість води добре побуджує діяльність кишок і апетит. На обід потрібно небогато плину. Пють при обіді більше з привички, як з потреби.

4. Ярину варити найбільше в парі.

Чому? Варити її в богато воді не добре, бо ріжні поживні части ярини пропадають у воді, коли виварено води не уживається на зупу. І ярина варена у воді тратить свій властивий смак.

ПОЗІР! — МЕНВИЛ, Н. ДЖ.!

ЗАХОДОМ ТОВАРИСТВА ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА відділ 349 Укр. Народ. Союза

— устроюється —

МАЙОВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 12. МАЯ 1928 РОКУ

В ЛІБЕРТИ ГАЛІ, в Менвил, Н. Дж.

Вступ: мущини 50 ц., женщини 35 ц.; дітям вступ вільний.

Поч. точно в год. 6-ій вечером.

На сей баль Українська Громада з Менвіл має честь запросити всіх місцевих і довколичних гостий, а напевно ніхто не пожалує, бо Комітет постарався о добру музику і смачні перекуски і ріжні напитки. За порядок і чесну услугу ручить. 107

Комітет.

НА ПРОДАЖ фарма 91 і пів акра, 45 управної землі, 4 ліса, а решта пасовиско, гарний дім 8 кімнат; шопа на машини, підмурована стебельця на 32 штук худоби, молочарня, сайло, курники і др. будинки, гарний сад, фарма на рівнині дуже врожайна, 13 миль до Youngstown, O., 15 хвиль до стації, близько фабрик. Фарму продам за вашу ціну або випренту, продаю з дуже важних причин. По близші інформації прошу голоситися до власителя. 107-9

MICHAEL HOSPODAR,
338 Bessemer St., Youngstown, O.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДМИТРО СЕМЕНЮК, бувший Січовий Стрілець, перебуваючий тепер на Чехословаччині, де є тяжко хорий, пошукує краянів і своїх рідних **Прокопа Стасюка**, свого вуйка і його синів **Миколи і Василя Стасюків**, перебуваючих тут в Злучених Державах і просить їх о грошеву поміч, щоб міг дістатися од санаторії на лічення. Його адреса: 105-7

DMYTRO SEMENIUK,
ul. Puheka c. 129, Dobruska Vychodni, Czechoslovakia.

ВЕЛИКА НАГОДА.

БУЧЕРНЯ першої кляси мусить бути спродана в сім тижни. Оборот понад 500 долярів тижнево. 105-7
Голоситися до:

В ГАПАНОВИЧА,
5 Belmont Avenue, Newark, N. J.

ПОШУКУЮ 8 фахових робітників або спільників до чищення вікон. Голоситися між 9.30 а 12 год. рано до:

BEAVER WINDOW CLEANING CO.,
76 Broad St., New York City
(перший поверх, питати за Steve). 102-13

НА ПРОДАЖ фарма, 160 акрів, а друга 40 акрів, в самім місті, близько одна другої, може бути для двох спільників, добрі забудовання, 8 коров, 2 коні, кури, гуси; сі фарми можна купити кожду з осібна. Ціни: перша $4,700, готівки $1,300; друга $2,700, готівки $900. Голоситися до: 107-9

NICHOLAS WYTIAZ,
Box 92, Canterbury, Conn.

ВЕСНА, ЛЮДЕ, ВЕСНА!

Вже почалась. А ми дивимося і дивимося на ту нужду, на то безробіття, на ті вічні страйки. **Чому?** Бо нам здається, що ми тільки з роботи доробимося. **Приповідка каже**, що з роботи ніхто не доробився і не доробиться. **Що робити?** Купити фарму, кажуть що на фармі також тяжко. **Тяжко**, коли наш чоловік купує фарму між чужими, фарма від фарми далеко. Родина нудиться між чужими, а дитина підросте, втікає до міста.

Інакше мається, на першій українській кольонії на передмістю фабричного міста Мілвіл, Н. Дж. Кольонія ся, це не звичайна оселя, яких є в Америці тисячі, в котрих властителі, крім хатини нічого більше не мають, але від 17 літ правильно зорганізована Кольонія, на передмістю **Мілвіл, Н. Дж.**, котре числить коло 20,000 населення, а в котрім живе около 200 **українських** родин, де кождий газда, крім гарного дому і других будинків, має також кілька акрів плодовитої землі, з котрої, плекаючи ярину або годуючи кури, має гарні доходи.

На тисячу родин ми маємо місце, що можуть поселитися, одні попри других, яка тоді гарна гармонійна співпраця: правдиве українське місто.

Отже купуйте землю в українській кольонії у Мілвіл, Н. Дж. за приступну ціну і забезпечіть свою будучність і своїм дітям. 63—

По інформації у всіх висше наведених справах, голоситися на адресу:

ВАСИЛЬ МАТОЛИЧ,
N. E. 7th & GREEN STREET, PHILADELPHIA, PA.

ДАРОМ ТЕРПЛЯЧИМ НА ПРОПУКЛИНУ

PLAPAO на пробу і книжку про пропуклину цілком безплатно.

СТЮАРТА PLAPAOPAS є чимось иншим від пасів. Се медичний збірник, який приліплюється сам, щоб сильно держати нутрешности в животі. — Нема пасків, спружин або спряжок. Тому не зсувається, не тре тіла і не гнете кости званої „pubes". Тисячі осіб лічилося в хаті успішно, не опускаючи денної праці і успіх був навіть в найгірших випадках. Мягкий наче аксаміт, легкий до уживання, не дорогий, нагороджений золотим медалем і першою нагородою. Процедура лічення натуральна, послідовно, пас стається непотрібним. Удовідимо то, що говоримо, посилаючи Вам пробу PLAPAO цілком ДАРОМ. Напишіть своє назвиско і адресу на купоні і вишліть почтою днесь. 257.69

PLAPAO LABORATORIES
3071 Stuart Bldg., St. Louis, Mo.

Імя і назвиско ....
Адреса ....
Відворотна почта принесе Вам пробу PLAPAO безплатно.

УКРАЇНСЬКИЙ КУШНІР,

котрий шиє на замовлення нові ФОР-КОВТИ і переробляє старі на нові і в мене можна набути готові скарфе до ношення в ріжних цінах. Принимаємо також всякий фор на сториджі протягом літа. 100—
Приходіть оглянути.

M. KARYSHYN,
664 AMSTERDAM AVENUE,
межи 92—93 St.,
Tel. Schuyler 7707. NEW YORK.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАЙМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В БРОНКС, БРУКЛИН, НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯХ.

129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568